

BLOGI 21.05.2021

Yritysdatan käyttö tieteellisessä tutkimuksessa – huolista mahdollisuuksiin

Kun yrityksen dataa annetaan tutkimuksen käyttöön, ratkaistavia kysymyksiä on paljon. Datatutkimusta voi kuitenkin tehdä vastuullisesti ja eettisesti.

Maria Tiikkaja

tutkimuspäällikkö

Simo Virtanen

vanhempi asiantuntija

”Olisipa datan tutkimuskäyttöön liittyviä näkökohtia esitetty jossain kootusti ja yleistajuisesti!”

Ajatus nousi monta kertaa mieleen, kun suunnittelimme AI Safety -tutkimushankettamme. Siinä tutkitaan kumppaniyritysten dataa turvallisuusjohtamisen kehittämisessä.

Kaipasimme tarkistuslistaa tietosuojaan, tutkimusetiikkaan ja vastuulliseen datankäsittelyyn liittyvien seikkojen huomioimiseen. Myös yrityksille toimitettava tietopaketti olisi ollut tarpeen. Paketissa kerrottaisiin, mitä niiden tulee huomioida harkitessaan tutkimusyhteistyötä. Tieto helpottaisi datatutkimukseen osallistumista.

Kerättävän ja kertyvän tiedon, datan, määrän kasvaessa yhä useampi yritys miettii, miten tietoa voisi hyödyntää paremmin toiminnan kehittämisessä. Tieteellisen tutkimuksen ja uusien tiedonkäsittelymenetelmien, kuten tiedonlouhinnan ja tekoälysovellusten, avulla voidaan löytää uusia, tehokkaita keinoja tiedonkeruuseen, sen kohdentamiseen ja tiedon hyödyntämiseen.

Yritysten datan tutkimuskäyttö ei kuitenkaan ole aina ihan yksinkertaista. Se voi aiheuttaa monenlaista haastetta yrityksissä.

Datan luovuttaminen huolestuttaa

Yritysdatan käyttö tutkimuksessa edellyttää usein datan luovuttamista tutkimusorganisaatiolle. Jo tämä voi aiheuttaa yrityksessä pohdintaa ja huolta: Mitä dataa voimme luovuttaa? Miten voimme varmistaa, että dataa käsitellään tietosuojan mukaisesti? Onko tutkimuksen hyöty meille riittävän suuri?

Jos tutkimuksessa käytettävä data sisältää henkilöstön henkilötunnisteisia tietoja tai liikesalaisuuksiksi luokiteltuja tuotantotietoja, kasvaa huolen määrä. Ja niin pitääkin.

Tutkimusyhteistyöstä sopiessaan yrityksen ja tutkimuslaitoksen on mietittävä yhdessä, minkälaista ja minkämuotoista dataa on tarpeen käsitellä:

Tarvitaanko ilmiön tutkimiseen yksilötason tietoja? Vai riittääkö yksikkö- tai ryhmätason data? Voidaanko yksilötasoinen tieto muuttaa tunnisteettomaan muotoon jo yrityksessä? Vai luovutetaanko data henkilötunnisteellisena?

Ratkaistavia kysymyksiä on paljon. Ne voivat olla haastavia ja vaikeita sekä yrityksille että tutkimuksen tekijöille. Yhteisen ymmärryksen ja luottamuksen rakentaminen onkin ensiarvoisen tärkeää.

Avoin viestintä torjuu pelkoja

Henkilöstön osallistaminen jo tutkimuksen suunnitteluvaiheeseen vähentää huolta ja vastustusta. Kun henkilöstön edustaja on mukana yhteistyössä tutkimuslaitoksen kanssa ja viestintä on avointa koko tutkimuksen ajan, moni väärinkäsitys, epäluulo ja pelko jää syntymättä.

Tietosuojalainsäädännön mukaan henkilöillä on oikeus saada tietoa heidän henkilötunnisteisten tietojensa käsittelystä.

Tästä ei tutkimuksessakaan voi automaattisesti poiketa. Vaikka tutkimus tehtäisiinkin yleisen edun mukaisella perusteella ilman henkilöiden nimenomaista suostumusta, heillä on oikeus vastustaa tietojensa käyttöä siinä.

Uusi opas tukee tutkimusyhteistyötä

Kun datamäärät lisääntyvät, datan entistä laajempi hyödyntäminen ja juuri oikeanlaisen datan kerääminen houkuttelevat yhä enemmän.

Epäselvien ja ratkaisemattomien kysymysten aiheuttaman huolen ei kannata antaa estää sitä. Kysymyksiin on löydettävissä vastaukset – datatutkimusta voi tehdä vastuullisesti ja eettisesti.

Tiesimme, että emme ole ainoa näitä kysymyksiä miettivä ja ratkova tutkimusryhmä. Siksi päätimme koota tärkeitä datatutkimuksessa huomioitavia asioita yksien kansien väliin oppaaksi. Toivomme sen hyödyttävän sekä tutkimusyhteistyötä harkitsevia organisaatioita että tutkimusryhmiä.

Lisätietoja:

[Tutkittua tietoa organisaation datasta – vastuullisesti ja eettisesti: Opas henkilötunnisteisen organisaatiodatan tutkimuskäyttöön](https://www.julkari.fi/handle/10024/141686)(<https://www.julkari.fi/handle/10024/141686>) (Julkarissa)

[AI Safety -tutkimushanke: Turvallisuusjohtamisen kehittäminen tiedon louhinnalla](https://www.ttl.fi/ajankohtaista/blogi/yritysdatan-kaytto-tieteellisessa-tutkimuksessa-huolista-mahdollisuuksiin)
([/tutkimus/hankkeet/turvallisuusjohtamisen-kehittaminen-tiedon-louhinnalla-ai-safety](https://www.ttl.fi/ajankohtaista/blogi/yritysdatan-kaytto-tieteellisessa-tutkimuksessa-huolista-mahdollisuuksiin)).

KOMMENTOINTI

Pakolliset kentät on merkitty symbolilla *.

Kommenttisi *

Mitä ajatuksia juttu herätti?

Nimimerkki

Vapaavalintainen nimimerkki

Tallenna

KOMMENTIT (0)